

Nr 321.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1938/39 m. m.; given Stockholms slott den 20 maj 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 maj 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, FÖRSLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anhåller att med hänsyn till de förskjutningar, som under riksdagens lopp inträtt i förutsättningarna för det i statsverkspropositionen framlagda statsregleringsförslaget för budgetåret 1938/39, få underställa Kungl. Maj:t frågan om vidtagande av ändring i vissa av de i propositionen meddelade inkomstberäkningarna för nämnda budgetår m. m. Departementschefen anför därvid följande:

Budgetens balansering.

I statsverkspropositionen beräknades den sammanlagda inkomstsumman å driftbudgeten för budgetåret 1938/39 till 1,227.6 miljoner kronor. Häremot svarade utgifter till ett belopp av 1,208.6 miljoner kronor. Riksstatsförslaget balanserade alltså med ett överskott å 19 miljoner kronor.

De å driftbudgeten i riksstatsförslaget för budgetåret 1938/39 uppförda avskrivningsanslagen — uppgående till sammanlagt 27.4 miljoner kronor — avsågo uteslutande nya kapitalinvesteringar. Samtliga de avskrivningar av äldre kapitalmedelsförluster, vilka skulle ske enligt finansplanen, föreslogos verkställda genom anvisande av anslag å särskild tilläggsstat (övergångsstat) till riksstaten för innevarande budgetår, där de i sin helhet skulle täckas genom disposition av fondmedel. Avskrivningen av äldre förluster fick därigenom karaktären av väsentligen en inbördes reglering av behållningarna å olika statens förmögenhetstitlar. De omförda kapitalreserverna voro 44 miljoner kronor från avbetalningslånefonden, 12.2 miljoner kronor från rusdrycksmedelsfonden, 11.9 miljoner kronor utgörande förtidsåterbetalning av royaltyskuld från Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund samt i övrigt kassafondsmedel till ett belopp av 55.5 miljoner kronor.

Genom sistnämnda belastning antogs behållningen å kassafonden vid budgetårsskiftet komma att nedbringas till — vid gynnsamt budgetutfall — i runt tal 70 miljoner kronor. Enligt en senare beräkning, för vilken redogöres i det följande, kan kassafonden nu väntas vid budgetårsskiftet visa en behållning som med 20 å 25 miljoner kronor överstiger den angivna. Till förklaring härav må hänvisas till dels att under inkomstiteln Bidrag från folkpensioneringsfonden torde erhållas cirka 7 miljoner kronor mera än som tidigare uppgivits, dels att till följd av försenade utbetalningar en besparing å i runt tal 15 miljoner kronor förväntas å utgiftstiteln Bidrag till folkpensioner och invalidunderstöd m. m.

Till följd av under riksdagen beslutade eller föreslagna utgiftsökningar för nästa budgetår ha förutsättningarna för den tidigare framlagda finansplanen förändrats på ett så genomgripande sätt, att denna måste upptagas till omprövning.

Det viktigaste tilläggsförslaget avser ett anslag å 70 miljoner kronor till försvarsberedskapens omedelbara stärkande. Om jag tillsvidare bortser från detta anslag, vars karaktär av engångsutgift synes motivera särskilda överväganden, skulle, såsom i det följande närmare utvecklas, höjningarna på driftbudgetens utgiftssida uppgå till 15 miljoner kronor, däribland 7.3 miljoner kronor till vissa förskott å flygmaterielleveranser, 3 miljoner kronor till fond för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna och 1.8 miljon kronor i ökade räntor å statsskulden. Denna höjning av utgifterna på 15 miljoner kronor skulle emellertid praktiskt taget icke medföra någon minskning av det i statsverkspropositionen beräknade överskottet, eftersom inkomstutfallet under nästföljande budgetår torde bliva något gynnsammare än som tidigare antagits. Visserligen synes försiktigheten bjuda, att en del särskilt konjunktur känsliga inkomster beräknas inflyta med något lägre belopp än som antagits i statsverkspropositionen, men detta motväges av höjningar under andra inkomstitlar. Såväl inkomst- och förmögenhetsskatten som tobaksskatten och vissa rusdrycksmedel torde tillåta en viss uppräknings. Tidigare ej påräknade inkomstillskott erhållas dessutom från

folkpensioneringsfonden och statens järnvägar. Här berörda justeringar av de i statsverkspropositionen framlagda inkomstberäkningarna — till vilkas motivering jag senare återkommer — medföra sammanlagt en höjning av inkomsterna å driftbudgeten med i runt tal 14.5 miljoner kronor. I den ordinarie budgeten för nästa år skulle sålunda ett överskott på inemot 19 miljoner kronor fortfarande kunna påräknas och eventuellt tagas i bruk för finansiering av det förut nämnda extraordinära försvarsanslaget på 70 miljoner kronor.

Vid övervägandet av olika möjligheter att bereda täckning för nämnda försvarsanslag bör till en början erinras om vissa konsekvenser av den från och med i år genomförda nya riksstatsuppställningen. Genom denna har å ena sidan skapats större frihet i fråga om budgetens balansering, i det att jämvikt mellan inkomster och utgifter icke förutsattes vara nödvändig under varje budgetår. Men denna större frihet har å andra sidan ansetts kräva, att så vitt möjligt fasta regler iakttagas för täckning av uppkomna underskott och framför allt att dylika underskott öppet redovisas. Varje finansiering av utgifter på driftbudgeten med andra medel än verkliga inkomster har ansetts böra framträda såsom underbalansering, och ett beslöjat anlitande av lånemedel genom att ta i anspråk fondmedel blir därigenom förhindrat. Den utväg, som från några håll föreslagits, att finansiera åtminstone någon del av det stora försvarsanslaget genom att tillföra nästa års budget bidrag av fondmedel, finge sålunda realiseras i den formen att den nya budgetutjämningsfonden belastades med detta bidrag. I budgetbalansen skulle detta framträda som ett underskott, vilket enligt de fastställda reglerna snarast möjligt måste täckas. Någon minskning i behovet av verkliga inkomster skulle icke inträda.

Den fråga, som väckts genom förslagen att anlita fondmedel, är alltså densamma som frågan om man finner det önskvärt att täcka hela den åsyftade försvarsutgiften på en gång eller anser det lämpligt, att den fördelas på mer än ett budgetår. Starka skäl tala för omedelbar täckning. Anslaget karakter av engångsutgift bör visserligen understrykas, men i ett läge så ovisst som det nuvarande kan möjligheten av nya oförutsedda utgiftsbehov icke helt lämnas ur räkningen. Den nyss omnämnda budgetreformen bygger vidare på förutsättningen, att år av högkonjunktur skola bereda tillfälle till en överbalansering av budgeten, som uppväger underskott under depressionsår. De förberedelser att möta en ekonomisk nedgångsperiod genom utvidgning av det allmännas verksamhet, som äro under övervägande inom riksdagen, skulle tydligen icke stämma väl överens med en finanspolitik, som sökte skjuta täckningen av nu beslutade utgifter över på följande år med sannolikt mindre gynnsamt konjunkurläge. Det vill sålunda synas, som om alla ansträngningar borde göras för att inom ramen av nästa budgetårs verkliga inkomster bereda rum för hela den extraordinära försvarsutgiften, försåvitt detta kan ske utan ett alltför hårt tryck på den enskilda skattebetalaren och utan ogynnsamma verkningar på det ekonomiska livet.

Uppgiften blir väsentligt lättare, om det överskott i nästa års budget, som

här förut — under bortseende från de nya försvarsanslagen — kunnat framräknas, helt tages i anspråk. Det synes vid de ändrade förutsättningar, som nu inträtt, knappast rimligt att med hänvisning till högkonjunkturen vidmakthålla kravet på överskott. Å andra sidan bör då rimligen täckning beräknas för hela summan av 70 miljoner kronor, alltså även för de 7.6 miljoner kronor som utgöra föregripande av utgifter som omfattas av 1936 års försvarsbeslut men enligt detta förlagts till senare år. Om endast jämn balansering eftersträvas för nästa budgetår, reduceras alltså behovet av nya inkomster med 19 miljoner kronor, och det engångsbelopp som skall anskaffas kommer att uppgå till omkring 51 miljoner kronor.

Såsom framgår av propositionen angående extraordinär förstärkning av försvarsberedskapen, har jag redan givit uttryck åt uppfattningen att vid finansieringen bidrag torde böra krävas såväl av inkomsttagarna i allmänhet som av förmögenhetsägare och av aktiebolag. Då det gäller att avgöra sättet för uttagning av dessa bidrag synes engångskaraktären tala för att sådana skatteformer undvikas, som rimligen måste tänkas bli bestående. Redan av detta skäl torde det vara mindre lämpligt att tillgripa höjning av en konsumtionsskatt sådan som spritskatten, för den del av bördan, som anses böra läggas på breda lager av inkomsttagare, liksom det i fråga om beskattning av förmögenheten icke förefaller naturligt att tänka på en höjning av arvs-skatten. Anser man sålunda i detta särskilda fall, att alla medborgare med någon grad av bärkraft böra påtaga sig någon del av bördan, finns knappast något annat val än en höjning av den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten. För det ytterligare bidrag, som synes skäligt att kräva av de mest välbärgade, har man att välja mellan höjning av den extra inkomstskatten och av den särskilda förmögenhetsskatten eller av bådadera. Då en kraftig och bestående skärpning av den extra inkomstskatten företogs år 1936 i samband med finansieringen av försvarsreformen, medan den särskilda förmögenhetsskatten lämnades oförändrad, synes ett tillägg till denna sistnämnda skatt nu ligga närmast till hands. Skäl kunna anföras för att utmäta detta bidrag så pass stort, att en höjning även av den extra inkomstskatten må kunna undvikas.

För såväl den ordinarie inkomstskatten som den särskilda förmögenhetsskatten gäller, att en höjning nu måste få karaktär av engångsåtgärd, för såvitt nämligen den föreslagna omläggningen av statsbeskattningen blir av riksdagen godtagen. En rörlig inkomst- och förmögenhetsskatt ingår visserligen som beståndsdel i det föreslagna skattesystemet, men såväl skalor som avdrag och indextal för uttagningen bli helt andra. På samma sätt blir det en helt ny förmögenhetsskatt man från och med nästa år skulle ha att räkna med. Erfarenheten att tillfälliga skatter ha en böjelse för att bli bestående kan i detta fall sålunda icke tillämpas.

Vad en extra beskattning av bolagsvinsterna beträffar, torde den lämpligen böra utformas som en proportionell skatt. Även om en sådan skatt uttages med ganska betydande belopp, föreligga just nu omständigheter som göra det sannolikt, att man icke behöver räkna med särskilt framträdande

ogynnsamma verkningar. Ifråga om bolag med relativt låg vinstprocent innebär nämligen den nya proportionella skatt, som enligt förslaget till omläggning av statsbeskattningen skulle utgå från och med nästa år, en så väsentlig höjning av hittills utgående skattebelopp, att en i år uttagen proportionell extra skatt närmast får karaktär av övergångsform. Å andra sidan erhålla bolag med relativt hög vinstprocent genom den proportionella skatten en avsevärd skattelindring, varför ett extra bidrag nu icke torde förefalla oskäligt.

De förslag, vari den sålunda förda diskussionen anses böra utmynna, äro följande.

Av aktiebolagen uttages en extra proportionell skatt på 3 procent av den beskattningsbara vinsten. Grundtalet för den i propositionen om statsskatterna föreslagna nya bolagsskatten är som bekant 10 procent, och vid uttagning av samma belopp som nu vid indextalet 170 skulle detta procenttal bli 11. Bolag för vilka skatten för närvarande understiger 8 procent skulle sålunda även med tillägg av extraskatten vara lindrigare beskattade än fallet blir i fortsättningen. Denna extra bolagsskatt beräknas inbringa omkring 21 miljoner kronor.

Den särskilda förmögenhetsskatten, som erlægges av enskilda med flera med över 50,000 kronor i beskattningsbar förmögenhet och som nu antages inbringa 15 miljoner kronor, utökas så att avkastningen blir den dubbla. Detta synes böra ske genom en omarbetning av skalorna för hittills uttagen skatt. Praktiskt taget innebär förslaget, att nämnda förmögenhetsägare utöver sin nuvarande särskilda förmögenhetsskatt under nästa budgetår erlægga en extra sådan skatt av samma storlek. Detta betyder exempelvis att en ägare av 100,000 kronor erlägger ytterligare 50 kronor, av 300,000 kronor ytterligare 400 kronor, av en halv miljon ytterligare 1,000 kronor och av en miljon ytterligare 3,000 kronor.

Den extra inkomst- och förmögenhetsskatten skulle under dessa förhållanden lämnas orubbad. Däremot föreslås den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten uttagen med 180 procent av grundbeloppet, alltså en höjning med 10 enheter, vilket motsvarar något mindre än 6 procent. Avkastningen beräknas därigenom bli ökad med 15 miljoner kronor.

Sammanräknas de sålunda erhållna beloppen, bolagsskatten 21 miljoner, förmögenhetsskatten 15 miljoner och inkomstskatten 15 miljoner, blir summan 51 miljoner kronor. Täckning för hela det extraordinära försvarsanslaget är därmed för handen och budgeten kan jämnt balanseras.

Utfallet av löpande statsreglering.

Behållningen å statsverkets kassafond den 1 juli 1937 uppgick till i runt tal 139.7 miljoner kronor. Av denna behållning skall enligt riksstaten för innevarande budgetår ett belopp av 48 miljoner kronor tagas i anspråk för möjliggörande av slutlig avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmålsföreningen.

Enligt en av riksräkenskapsverket i skrivelse den 9 december 1937 fram-

lagd beräkning av budgetutfallet skulle i bokslutet för innevarande budgetår kassafonden tillföras ett överskott å riksstatens inkomstitlar av i runt tal 43 miljoner kronor. Ämbetsverket framhöll, att detta gynnsamma resultat förutsatte, att någon mera avsevärd försämring i konjunkturläget icke inträdde och att utvecklingen icke stördes av mera omfattande arbetskonflikter under den återstående delen av budgetåret. Med hänsyn till att endast ett par av de stora inkomstkällorna kunde väntas bli starkare påverkade av konjunkturutvecklingen under det närmaste halvåret, förklarade jag mig i statsverkspropositionen icke böjd att vänta stora avvikelser från den av riksräkenskapsverket gjorda beräkningen. Vid fortsatt gynnsam utveckling räknade jag med ett maximum av 50 miljoner kronor. Med en beräknad merutgift under budgetåret på 12 miljoner kronor skulle kassafonden sålunda under gynnsamma förutsättningar vid budgetårsskiftet komma att uppgå till $(139.7 - 48 + 50 - 12 =)$ 129.7 miljoner kronor.

Emellertid komme kassafonden vid bifall till förslag som framlagts i propositionen nr 2 till årets riksdag att tillföras ytterligare inkomster. Enligt nämnda förslag skulle kassafonden vid utgången av budgetåret erhålla tillskott å sammanlagt 68.1 miljon kronor, eller 11.9 miljoner kronor i inlevererade royaltymedel från Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, 44 miljoner kronor i inlevererade vinstmedel från riksbanken och 12.2 miljoner kronor i från rusdrycksmedelsfonden omförd behållning. Å andra sidan hemställdes i samma proposition samt i propositionen nr 8 angående tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår om belastning av kassafonden med sammanlagt cirka 133.3 miljoner kronor för finansiering av i propositionerna framlagda anslagsäskanden.

Det samlade resultatet av här angivna förslag till årets riksdag skulle för kassafondens del bli en belastning med cirka 65.2 miljoner kronor. Häremot stode en större reservation å cirka 8 miljoner kronor, som erhöles vid slutlig sanering av förlagsfonden.

Med utgångspunkt från vad sålunda anförts beräknades kassafonden vid budgetårets slut komma att uppgå till högst $(129.7 - 65.2 + 8.0 =)$ 72.5 eller avrundat 70 miljoner kronor.

Till stöd för ett bedömande av läget föreligger numera en ny, av riksräkenskapsverket jämlikt dess instruktion avgiven beräkning, dagtecknad den 29 april 1938. Denna grundar sig på — förutom de inom ämbetsverket förda bokföringsmässiga sammanställningarna av de olika huvudförvaltningarnas månatliga kassarapporter för budgetårets nio första månader — från samtliga huvudförvaltningar med flera myndigheter infordrade approximativa uppgifter avseende budgetårets tre sista månader. I de fall, där dessa uppgifter utvisa inkomst- och utgiftsbelopp, som med hänsyn till inkomstillflödet respektive anslagsbelastningen under tidigare år eller på grund av i övrigt föreliggande förhållanden kunna förmodas icke motsvara det blivande utfallet, har riksräkenskapsverket vidtagit enligt verkets uppfattning erforderliga jämkningar.

Skattebudgetens sammanlagda *inkomster* beräknas nu av verket överstiga

de i riksstaten uppförda med 85.05 miljoner kronor. Av nettoöverskottet hänföra sig 60.38 miljoner kronor till sådana titlar, som ingå i allmänna budgeten, medan 24.67 miljoner kronor äro att hänföra till specialbudgeter, varav 12.00 miljoner kronor å automobilskattemedel. Därjämte torde kassafonden genom i anspråk tagna reservationer komma att tillföras inemot 1 miljon kronor. Den totala nettomerinkomst, som sålunda skulle tillföras kassafonden, kan alltså beräknas till cirka 61 miljoner kronor.

Av en vid riksräkenskapsverkets skrivelse fogad tabell, som torde få tilläggas statsrådsprotokollet (*bilaga A*), framgå de närmare detailsiffrorna vid beräkningen av inkomstutfallet.

Beträffande beräkningen av inkomsten av domänverket har riksräkenskapsverket anfört i huvudsak följande.

Denna inkomsttitel har tidigare i hög grad påverkats genom avsevärda nedskrivningar å domänfondens virkeslager. I ett den 17 juni 1936 avgivet yttrande angående bokföringen av nämnda virkeslager hade riksräkenskapsverket förordat, att virkeslagret för framtiden borde uppföras till självkostnadsvärde. I anslutning härtill har chefen för finansdepartementet vid framläggandet av 1937 års statsverksproposition i fråga om beräkningen av överskottet för domänverket för budgetåret 1937/38 till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Genom det av riksräkenskapsverket berörda bokföringsförfarandet, enligt vilket domänstyrelsen nedskriver hela virkeslagret under dess självkostnadsvärde, reduceras det av domänverket redovisade överskottet under tider av stigande lagerhållning för att å andra sidan ökas under tider av sjunkande lagerhållning. De skäl som kunna åberopas till stöd för det av domänstyrelsen tillämpade förfaringsättet synas mig icke tillräckligt starka för att motivera dess bibehållande i oförändrad form. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet vill jag därför förorda, att för framtiden endast viss del av virkeslagret nedskrivs under självkostnadsvärdet, medan återstoden bokföres enligt av riksräkenskapsverket angivna principer.»

I bokslutet för kalenderåret 1937 har domänstyrelsen uppfört virkeslagret till självkostnadspris samt redovisat domänverkets överskott med 24.41 miljoner kronor, varför överskottet denna gång avsevärt påverkats av den sålunda verkställda höjningen av domänfondens virkeslager. Ökningen av överskottet är alltså delvis att hänföra till inkomsterna för tidigare budgetår. Av överskottet har domänstyrelsen reserverat 7.51 miljoner kronor genom att överföra detta belopp till ett nyupplagt lagerregleringskonto, varefter det belopp, som skall såsom överskott inlevereras till statsverket, uppförts med 16.90 miljoner kronor.

Beräkningen av lagerregleringskontots storlek har skett på så sätt, att domänstyrelsen fastställt storleken för ett normallager samt det belopp, varmed normallagret må kunna nedskrivs. Å överskjutande lagerbehållning skall någon nedskrivning icke ske. I stället för att låta nedskrivningen redovisas såsom utgift har styrelsen valt utvägen att för ändamålet reservera viss del av överskottet å ett lagerregleringskonto. Den sålunda genomförda anordningen innebär, att lagerregleringskontot minskas om virkeslagret understiger normallagret, medan en ökning av lagerbehållningen utöver normallagrets storlek icke påverkar lagerregleringskontot. Tillkomsten av detta konto medför alltså, att en viss del av överskottet reserveras och disponeras som rörelsekapital.

Riksräkenskapsverket vill för sin del ifrågasätta, huruvida icke ett så-

dant rörelsekapital lämpligen borde anvisas genom anslag å riksstaten. Ämbetsverket får därför förorda, att hela det såsom överskott redovisade beloppet, 24.41 miljoner kronor, inlevereras till statsverket samt att ett särskilt kapitalökningsanslag för förstärkning av rörelsekapitalet anvisas å tilläggsstaten för nu löpande budgetår. Anslaget torde böra anvisas att utgå av lånemedel. I avvaktan på beslut i ärendet har riksräkenskapsverket i tabellen över inkomstutfallet beräknat inkomsten av domänverket till 16.90 miljoner kronor.

Vad utgifterna å riksstaten beträffar väntas utfallet av IV, VIII och X huvudtitlarna komma att medföra en avsevärd belastning å kassafonden, medan V huvudtiteln beräknas utvisa en större besparing.

Den under budgetåret inträffade prisstegringen beräknas medföra ökad belastning å ett flertal omkostnadsanslag, varibland särskilt märkas IV huvudtiteln anslag till mathållning, bränsle och furagering.

Den slutliga belastningen av VIII huvudtiteln är beroende av anslagen för bidrag till skoldistriktet, främst anslaget till avlöning åt folkskollärare, vilket på grund av att löneregleringen för lärare trädde i kraft från och med den 1 januari 1938 höjts med omkring 18 miljoner kronor. Den definitiva belastningen å anslaget för första halvåret 1938 kommer att regleras först under budgetåret 1938/39. Belastningen å anslaget under nu löpande budgetår blir helt beroende av, huruvida skoldistriktet komma att begagna sin rätt att före den 15 maj 1938 såsom förskott rekvirera medel till täckande av den kostnadsökning, som kommer att uppstå genom löneregleringen. Den skenbara besparing, som härigenom kan komma att uppstå, är alltså endast beroende på att vissa utgifter eventuellt komma att förskjutas till ett följande budgetår. Vid sådant förhållande och då säkra hållpunkter för bedömning av anslagsbelastningen för budgetåret 1937/38 saknas, har riksräkenskapsverket i denna beräkning ansett sig böra uppföra anslaget med det i riksstaten anvisade beloppet. Anslaget till dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter beräknas komma att överskridas med 4.00 miljoner kronor. Överskridandet synes delvis vara beroende på de förskjutningar i anslagsbelastningen, vilka föranledas av redovisningen av förskotten till skoldistriktet.

Å X huvudtiteln väntas anslaget till statens lagerhållning komma att överskridas med 2.87 miljoner kronor.

Den besparing, som beräknas uppstå å V huvudtiteln, är uteslutande beroende på att anslaget för bidrag till folkpensioner och invalidunderstöd väntas utvisa en besparing å 15.00 miljoner kronor. I övrigt utvisar huvudtiteln en nettomerutgift å sammanlagt 4.29 miljoner kronor. Å IX huvudtiteln torde avsevärda besparingar komma att uppstå å statens avdikningsanslag samt anslaget för bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk.

För riksstatens utgiftstitlar tillsammansantagna skulle enligt denna beräkning uppstå en nettomerutgift att täckas av kassafonden å 4.14 miljoner kronor. Då skattebudgetens inkomstitlar beräknas utfalla med ett överskott att tillföras kassafonden å omkring 61 miljoner kronor, skulle sålunda kassafonden genom utfallet av riksstaten för budgetåret 1937/38 komma att tillföras omkring 57 miljoner kronor.

För beräkning av kassafondens storlek vid utgången av innevarande budgetår måste emellertid hänsyn även tagas till de förändringar, som fonden

kan komma att undergå genom förslagen till tilläggsstat och övergångsstat för budgetåret 1937/38. Enligt föregående uppskattning samt enligt propositionerna angående tilläggsstat och övergångsstat beräknar riksräkenskapsverket kassafondens ställning vid utgången av innevarande budgetår på följande sätt:

	Milj. kr.	
Behållning den 1 juli 1937	139.7	
Överskott för budgetåret 1937/38 enligt förestående beräkning	57.0	
Enligt propositionen angående övergångsstat skulle kassafonden tillföras:		
Royalty från trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund.....	11.9	
Å riksbankens avbetalningslånefond reserverade vinstmedel ..	44.0	
Statsverkets fond av rusedrycksmedel	12.2	
I anspråk tagna reservationer.....	8.0	76.1
	Tillsammans	272.8
Av kassafonden avses skola disponeras enligt		
riksstaten	48.0	
tilläggsstaten	9.7	
övergångsstaten	123.6	181.3
	Behållning den 30 juni 1938	91.5.

Kassafondens behållning vid utgången av innevarande budgetår beräknas alltså av ämbetsverket komma att — frånsett den av verket föreslagna ändrade redovisningen av domänverkets överskott — något överstiga 90 miljoner kronor.

I anslutning till riksräkenskapsverkets beräkning må nämnas, att löpande budgetårs inkomst av tullmedel inom generaltullstyrelsen nu uppskattas till ett 4 miljoner kronor högre belopp än som antagits av riksräkenskapsverket. Å andra sidan är en ökad belastning på sammanlagt 1.3 miljoner kronor att påräkna å tillägs- och övergångsstaterna för detta budgetår.

Utgifterna.

I statsverkspropositionen uppgår beloppet av utgifterna å driftbudgeten till 1,208.56 miljoner kronor. Härav hänföra sig 1,090.26 miljoner kronor till egentliga statsutgifter under huvudtitlarna I—XIII samt 118.30 miljoner kronor till utgifter för statens kapitalfonder. Av sistnämnda summa belöpa på luftfartsfonden 1.28 miljon kronor, på riksgäldsfonden 89.67 miljoner kronor samt på avskrivning av nya kapitalinvesteringar 27.35 miljoner kronor.

Under riksdagens lopp har Kungl. Maj:t i särskilda propositioner framlagt förslag om åtskilliga ändringar beträffande den allmänna budgetens utgiftssida. Det viktigaste tilläggsförslaget innefattas i propositionen nr 307, i vilken äskats ett anslag å 70 miljoner kronor till försvarsberedskapens omedelbara stärkande. Vidare har i propositionen

nr 149 begärts ett anslag å 7,325,000 kronor till vissa förskott å flygmaterielleveranser. I propositionen nr 248 har äskats ett anslag å 3 miljoner kronor till avsättning till fond för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna. Bland anslagsnedsättningarna må framhållas, att de i statsverkspropositionen beräknade anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond enligt förslag i propositionen nr 201 äskats med belopp som sammanlagt understiga de i statsverkspropositionen beräknade med 1,328,400 kronor. Övriga av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar beträffande allmänna driftbudgetens utgiftssida skulle vid bifall resultera i en nettoökning av 0.83 miljon kronor.

Den totala nettoökningen av allmänna driftbudgetens utgiftssida skulle vid bifall till berörda förslag uppgå till 79.83 miljoner kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i särskilda propositioner framlagda förslag har riksdagen i flertalet fall redan fattat beslut. I vissa fall har riksdagen anvisat anslag å allmänna driftbudgeten till högre belopp än det av Kungl. Maj:t föreslagna eller å riksstaten uppfört anslag, som icke varit upptagna i budgetförslaget. Bland dylika utgiftsökningar må nämnas, att riksdagen till reparations- och ombyggnadsarbeten inom riksdagshuset anvisat ett anslag å 1,358,000 kronor, vartill medel icke beräknats i statsverkspropositionen. De av riksdagen beslutade ändringarna medföra beträffande den allmänna driftbudgetens utgiftssida en nettoökning å 1.84 miljon kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i särskilda propositioner framlagda anslagsäskanden.

Hänsyn bör jämväl tagas till vissa andra ändringar av budgetförslagets utgiftssida, beträffande vilka förslag torde böra framläggas i detta sammanhang eller vilka eljest påkallas vid ett förnyat övervägande av statsregleringen för nästa budgetår.

I statsverkspropositionen har under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar upptagits ett belopp av 27,356,200 kronor. Dessa anslagsmedel hava uppdelats på skilda anslag sålunda, att för varje anslag å kapitalbudgeten, som beräknats avse en helt eller delvis icke räntabel investering, uppförts ett avskrivningsanslag å driftbudgeten med samma benämning som det korresponderande anslaget å kapitalbudgeten samt till belopp, som motsvarar den icke räntabla delen av investeringen i fråga. Enär vissa investeringsanslag vid tiden för statsverkspropositionens avlåtande icke kunnat definitivt äskas, hava jämväl motsvarande avskrivningsanslag uppförts med allenast beräknade belopp. Vidare hava åtskilliga avskrivningsanslag såvitt angår investeringar i statens allmänna fastighetsfond blivit i statsverkspropositionen allenast beräknade, i avbidan på slutförandet av utredning rörande allmänna grunder för avskrivning av å fonden bokförda tillgångar, varom förslag sedermera framlagts i propositionen nr 199.

Vid nuvarande tidpunkt föreligga större möjligheter att fastslå den summa, som bör anvisas under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Inom finansdepartementet har upprättats en tablå över de belopp med vilka ifrågavarande avskrivningsanslag efter nu föreliggande förhållan-

den böra upptagas å riksstaten för budgetåret 1938/39. Tabblån torde få fogas såsom bilaga till statsrådsprotokollet (*bilaga B*). Av densamma framgår, att under avskrivningshuvudtiteln skulle behöva beräknas ett belopp som med 1,545,100 kronor överstiger det i statsverkspropositionen upptagna. I det följande gör jag hemställan om anvisande av vederbörliga anslag med de i promemorian angivna beloppen. Då riksdagen i vissa fall ännu icke fattat beslut i frågor som kunna beröra avskrivningshuvudtiteln, är den nyss angivna siffran för huvudtitelns ändring givetvis endast preliminär. Jag förut-sätter, att riksdagen i förekommande fall vidtager de ändringar och tillägg beträffande avskrivningshuvudtiteln som kunna föranledas av beslut i ännu icke av riksdagen prövade frågor.

Å riksgäldsfondens stat har i statsverkspropositionen beräknats ett underskott å 89,669,500 kronor. Enligt vad från riksgäldskontoret inhämtats torde utgifterna å riksgäldsfondens stat nu böra upptagas till ett belopp som med 1,825,000 kronor överstiger vad i statsverkspropositionen beräknats.

Här berörda förändringar medföra en nettoökning av driftbudgetens utgiftssida med $(1.54 + 1.83 =) 3.37$ miljoner kronor.

Den totala nettoökningen av allmänna driftbudgetens utgiftssida under angivna tre huvudrubriker, varmed man nu har att räkna, uppgår sålunda till $(79.83 + 1.84 + 3.37 =) 85.04$ miljoner kronor.

Inkomsterna.

Statsverkspropositionens inkomstsida.

I statsverkspropositionen utvisar driftbudgetens inkomstsida en summa av 1,227.60 miljoner kronor. Härav hänföra sig 1,063.64 miljoner kronor till egentliga statsinkomster och 163.96 miljoner kronor till inkomster av statens kapitalfonder.

Bland de under egentliga statsinkomster ingående skatterna beräknas inkomst- och förmögenhetsskatten giva 235 miljoner kronor, därvid föreslagits att skatten skall uttagas med 170 procent av grundbeloppen eller samma procenttal efter vilket skatten uttages under innevarande budgetår. Budgetförslaget räknar vidare med att särskild skatt å förmögenhet samt extra inkomst- och förmögenhetsskatt skola utgå jämväl för år 1938 enligt samma grunder som för innevarande budgetår. Dessa skatter hava i riksstatsförslaget beräknats till respektive 15 miljoner kronor och 30 miljoner kronor. Förslag till författningar i ämnet hava underställts riksdagen i propositionerna nr 37 och 38, vilka förslag riksdagen ännu icke förehaft till prövning. I utjämningskatt beräknas 15 miljoner kronor. Stämpelmedlen äro upptagna till 67 miljoner kronor. I automobilskattemedel beräknas inflyta 115 miljoner kronor. I propositionen nr 234 har framlagts förslag till viss om-läggning av automobilbeskattningen, vilket förslag riksdagen bifallit. Tull-medlen äro upptagna till 165 miljoner kronor, accis å margarin och vissa andra fettvaror till 20 miljoner kronor, tobaksskatten till 96 miljoner kronor. I rusdrycksmedel beräknas sammanlagt 180 miljoner kronor. I pro-

positionen nr 44 har framlagts förslag avseende fortsatt tillämpning under nästkommande budgetår av gällande grunder i fråga om omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker; riksdagen har bifallit detta förslag.

Under rubriken uppbörd i statens verksamhet beräknas i statsverkspropositionen ett sammanlagt belopp av 56.48 miljoner kronor, och såsom bidrag från folkpensioneringsfonden upptages ett belopp av 46.50 miljoner kronor.

Inkomsterna från statens affärsverksfonder upptagas i statsverkspropositionen till sammanlagt 114.04 miljoner kronor, därav för postverket 13 miljoner kronor, för telegrafverket 36 miljoner kronor, för statens järnvägar 31 miljoner kronor, för statens vattenfallsverk 22 miljoner kronor, för domänverket 12 miljoner kronor och för statens reproduktionsanstalt 40,000 kronor. Vid beräkning av dessa överskott har beträffande utgifter för dyrtidstillägg förutsatts, att dyrtidstilläggen skulle utgå efter en levnadskostnadsindex av 166.

Såsom överskott å riksbanksfonden och å statens allmänna fastighetsfond hava i statsverkspropositionen upptagits respektive 3 och 8.60 miljoner kronor; för statens utlåningsfonder beräknas ett sammanlagt överskott av 13.22 miljoner kronor.

Under rubriken Fonden för statens aktier har för Luossavaara—Kiiruna-vaara aktiebolag beräknats, att ett belopp av 16.50 miljoner kronor skall för budgetåret 1938/39 tillföras statsverket i inkomst från bolaget.

Ny beräkning av vissa inkomstitlar.

För att erhålla material för den erforderliga omprövningen av inkomstberäkningen i riksstatsförslaget samt av finansplanen för nästföljande budgetår har jag anmodat cheferna för vederbörande verk och företag att till mig inkomma med förnyade uppskattningar rörande den sannolika avkastningen för nästa budgetår av följande inkomstitlar i riksstaten, nämligen stämpelmedel, tullmedel, accis å silke, tobaksskatt, de olika rusdrycksmedelstitlarna, fyr- och båkmedel, bidrag från folkpensioneringsfonden samt överskotten å de fem stora affärsverken. För den sedvanliga kontrollräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatten har jag låtit införskaffa material från taxeringsnämndsordförandena i riket.

Enligt de mottagna svaren skulle anledning till sänkning föreligga beträffande stämpelmedlen med 2 miljoner kronor, tullmedlen med 5 miljoner kronor, fyr- och båkmedlen med 0.5 miljon kronor samt överskotten för telegrafverket och domänverket med 2 respektive 3 miljoner kronor. Höjningar hava däremot föreslagits med 5 miljoner kronor för tobaksskatten, med 2 miljoner kronor beträffande brännvinstillverkningskatten, med 1 miljon kronor för vardera av inkomstitlarna omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt maltskatt ävensom med 4.5 miljoner kronor beträffande bidrag från folkpensioneringsfonden.

Rörande beräkningen av de särskilda inkomstitlarna ber jag få anföra följande.

Till grund för den i statsverkspropositionen framlagda beräkningen av

inkomst- och förmögenhetsskattens avkastning under budgetåret 1938/39 ligger en av riksräkenskapsverket gjord uppskattning. Denna har tagit till utgångspunkt 1937 års taxering, vid vilken framkommit ett beskattningsbart belopp av 2,549.9 miljoner kronor för enskilda skattskyldiga och 608.8 miljoner kronor för svenska aktiebolag. Den på grundval härav debiterade skatten upptogs för enskilda till 152.9 miljoner kronor och för bolagen till 60.9 miljoner kronor eller sammanlagt till 213.8 miljoner kronor. Under förutsättning att av den vid 1937 års taxering erhållna debiterade skattesumman 97.5 procent skulle inflyta samt för restitutioner avginge 2.5 miljoner kronor, skulle inkomst- och förmögenhetsskattens avkastning under budgetåret 1937/38 uppgå till omkring 206 miljoner kronor. Av bilaga A vid denna proposition framgår, att riksräkenskapsverket även nu uppskattar utfallet av inkomst- och förmögenhetsskatten för innevarande budgetår till detta belopp.

Vad angår inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1938, har riksräkenskapsverket i sin inkomstberäkning för statsverkspropositionen antagit, att det påräkneliga utfallet av detta års taxering skulle komma att högst avsevärt överstiga de vid 1937 års taxering uppnådda resultaten. Efter övervägande av den utveckling, som de särskilda inkomstarterna kunde komma att utvisa, har riksräkenskapsverket beräknat, att vid 1938 års taxering skulle uppnås ett beskattningsbart belopp av 2,820 miljoner kronor för enskilda skattskyldiga och 720 miljoner kronor för svenska aktiebolag. Ökningen i förhållande till de vid 1937 års taxering framkomna beskattningsbara beloppen utgör för de förra 10.6 procent och för de senare 18.3 procent.

Med stöd av dessa uppskattningar har inkomst- och förmögenhetsskatten i statsverkspropositionen upptagits till 235 miljoner kronor. Därvid har det exakta beräkningsresultatet avrundats nedåt till närmaste hela femtal.

Det från taxeringsnämndsordförandena nu införskaffade materialet från årets taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt möjliggör en kontroll av den i statsverkspropositionen sålunda beräknade avkastningen. Ur materialet har för de olika taxeringsdistrikten på samma sätt som vid motsvarande beräkningar under tidigare år uttagits de beskattningsbara beloppen för enskilda respektive aktiebolag för såväl 1937 som 1938 års taxering. Förändringarna i de beskattningsbara beloppen ha sedan på grundval av dessa uppgifter uppskattats för olika administrativa områden och för riket i dess helhet. En på detta material grundad beräkning är helt fristående i förhållande till uppskattningen för statsverkspropositionen, som verkställes enligt en annan metod. Detta förhållande bör vara ägnat att höja beräkningens värde ur kontrollsynpunkt.

Det material, som nu stått till förfogande för bearbetning, har omfattat för enskilda skattskyldiga ungefär 29 procent och för aktiebolagen omkring 67 procent av det totala beskattningsbara beloppet. En bearbetning av detsamma har lett till följande huvudsakliga resultat. För enskilda skattskyldiga å landsbygden har framräknats en procentuell stegring av det beskattningsbara beloppet på icke mindre än 18 å 19 procent, varemot ur det från städerna

inkomna materialet beräknats en stegring av det beskattningsbara beloppet för enskilda skattskyldiga på endast cirka 7 procent. För samtliga enskilda skattskyldiga har beräknats ett beskattningsbart belopp av 2,817 miljoner kronor, eller praktiskt taget samma belopp som enligt riksräkenskapsverkets ovan angivna uppskattning, och motsvarande en genomsnittlig stegring från 1937 på 10.5 procent. För bolagen har framräknats ett beskattningsbart belopp av 735 miljoner kronor eller obetydligt mera än riksräkenskapsverket antagit. Den relativa stegringen i förhållande till det beskattningsbara beloppet vid 1937 års taxering är här 20.7 procent.

Med utgångspunkt från de genomsnittliga skattesatser, som antagits i statsverkspropositionen, skulle av de sålunda verkställda beräkningarna följa, att inkomst- och förmögenhetsskatten, under förutsättning att den uttoges med 170 procent av grundbeloppen, kunde beräknas giva ett belopp som något överstiger det av riksräkenskapsverket antagna och som kunde tillåta en avrundning uppåt av den i riksstatsförslaget uppförda inkomsten till 240 miljoner kronor. Därest på sätt jag i annat sammanhang föreslår inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1938 i stället uttages med 180 procent av grundbeloppen, torde skatten med stöd av denna beräkning kunna i riksstaten för budgetåret 1938/39 uppföras med ett uppåt till 255 miljoner kronor avrundat belopp.

Särskild skatt å förmögenhet har i statsverkspropositionen beräknats till 15 miljoner kronor, därvid förutsatts att skatten skulle uttagas efter samma grunder som för år 1937. I propositionen nr 38 har förslag till författning i ämnet i överensstämmelse härmed underställts riksdagen. I annat sammanhang anmäler jag emellertid proposition till riksdagen med ändrat förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet, vilket förslag innebär att — under förutsättning av bifall till propositionen om försvarsberedskapens omedelbara stärkande — de i det tidigare författningsförslaget angivna skattesatserna skola fördubblas. Vid bifall härtill bör alltså den särskilda skatten å förmögenhet i riksstaten för budgetåret 1938/39 uppföras med 30 miljoner kronor.

Jag anmäler i annat sammanhang även förslag om uttagande av särskild skatt å aktiebolags inkomst. Enligt förslaget skall svenskt aktiebolag för år 1938 utgöra en särskild skatt, utgående med 3 procent av bolagets till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara belopp. Förslagets antagande är bundet vid förutsättningen, att riksdagen bifaller förut berörda proposition om försvarsberedskapens omedelbara stärkande. Vid bifall till nämnda förslag bör å riksstaten för budgetåret 1938/39 uppföras en ny inkomstitel, förslagsvis benämnd »särskild skatt å aktiebolags inkomst». Under denna inkomstitel torde böra beräknas ett belopp av 21 miljoner kronor.

Stämpelmedlen, vilka för budgetåret 1936/37 gåvo en behållen avkastning av 69.01 miljoner kronor, äro i riksstaten för innevarande budgetår upptagna med 65 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket uppskattar, såsom framgår av verkets i det föregående återgivna beräkning rörande utfallet av

löpande statsreglering, avkastningen av stämpelmedlen för sistnämnda budgetår till 71 miljoner kronor.

Vid anmälan av inkomstberäkningen i statsverkspropositionen omnämnde jag, att generalpoststyrelsen under förutsättning av gällande skattesatsers bibehållande föreslagit, att stämpelmedlen för budgetåret 1938/39 måtte upptagas till 70.5 miljoner kronor, vilken siffra av riksräkenskapsverket avrundats nedåt till 70 miljoner kronor. Mot denna beräkning hade jag intet att invända, under erinran likväl om den reduktion av uppbörderna av stämpelmedel som kunde väntas inträda i händelse av en försämring i konjunkturläget. Emellertid förelåg till prövning förslag till ny organisation av penninglotteriväsendet, vilket förslag utgick från att den under förevarande inkomstittel redovisade stämpelavgiften för lottsedlarna icke vidare skulle uttagas. Vid bifall till nämnda förslag skulle under budgetåret 1938/39 sådan stämpelavgift i de nuvarande lotterierna inlevereras allenast för 7 dragningar, på grund varav den eljest påräkneliga inkomsten av stämpelmedlen ansågs böra sänkas med 3 miljoner kronor. I enlighet härmed upptogs titeln stämpelmedel i riksstatsförslaget med 67 miljoner kronor.

I den från generalpoststyrelsen överlämnade nya förslagsberäkningen uppskattas stämpeluppbörderna genom postverket under nästkommande budgetår till omkring 65 miljoner kronor. Härvid är hänsyn tagen till den minskning av stämpelinkomsterna, som förorsakas av förändringarna i avseende å penninglotteriväsendet. Att beloppet nu emotses bliva något lägre än generalpoststyrelsen tidigare beräknat uppgives vara beroende på nedgång i stämpelinkomsterna under de senast gångna månaderna, särskilt beträffande stämpelmedelsbelopp av mera tillfällig art, vilken nedgång syns mana till iakttagande av försiktighet vid kalkylerandet av här ifrågakvarande inkomster.

Jag förordar, att inkomstitteln ifråga i riksstaten uppföres i enlighet med den inom generalpoststyrelsen verkställda beräkningen eller med ett belopp som med 2 miljoner kronor understiger det i statsverkspropositionen föreslagna.

A u t o m o b i l s k a t t e m e d l e n hava, såsom nämnts, i statsverkspropositionen beräknats till 115 miljoner kronor, vilket belopp fördelats på fordonsskatt med 31.5 miljoner kronor, på gummiringsskatt med 17.5 miljoner kronor och på bensinskatt med 66 miljoner kronor. I propositionen nr 234 hava föreslagits vissa ändringar i bestämmelserna angående automobilbeskattningen. Propositionen har till alla delar av riksdagen bifallits, och författningar i ämnet hava utfärdats den 29 april 1938. De sålunda vidtagna ändringarna innebära i huvudsak, att gummiringsskatten borttages samt att intäkten av denna skatt ersättes genom ökning av såväl skatterna å drivmedel som fordonsskatten. Med anledning av gummiringsskattens upphävande hava utfärdats bestämmelser om restitution av erlagd skatt för automobilgummiringar, vilka vid tiden för skattens upphävande ännu ej tagits i bruk.

På grundval av i propositionen meddelade uppgifter torde fordonsskatten nu böra för budgetåret 1938/39 beräknas till 36 miljoner kronor, och bensinskatten synes böra upptagas med 78 miljoner kronor. Då det ur redovisnings-

synpunkt är önskvärt, att titeln gummiringsskatt bibehålles i riksstaten även för nästa budgetår, föreslår jag, att den däri upptages med ett formellt belopp av 1 miljon kronor. Inom ramen av samma totala belopp som beräknats i statsverkspropositionen, föreslås alltså följande ändrade fördelning av automobilskattemedlen på skatteformer: fordonsskatt 36 miljoner kronor, gummiringsskatt 1 miljon kronor och bensinskatt 78 miljoner kronor.

I fråga om beräkningen av tullmedlen har i en av generaltulldirektören till mig överlämnad promemoria anförts i huvudsak följande.

Den debiterade uppbörden av tullmedel under juli—april månader av budgetåret 1937/38 har uppgått till i runt tal 160 miljoner kronor. Restitutionerna av tullmedel under samma tid hava belöpt sig till omkring 8.5 miljoner kronor. För återstående delen av budgetåret torde beloppen kunna uppskattas till respektive 30 miljoner och 1.5 miljoner kronor. Uppbörden av tullmedel under innevarande budgetår i avrundat tal skulle således uppgå till 190 miljoner kronor brutto eller efter avdrag av beräknade restitutioner, 10 miljoner kronor, till 180 miljoner kronor, utgörande 15 miljoner kronor mera än vad inkomsten av tullmedel upptagits till i riksstaten för budgetåret 1937/38, nämligen 165 miljoner kronor.

Bruttouppbörden av tullmedel för innevarande budgetår, sådan den nu beräknats, visar ett högre belopp än samma tullmedelsuppbörd för nästföregående budgetår, vilken uppgick till 179 miljoner kronor. En jämförelse månad för månad av de båda budgetåren giver emellertid vid handen, att uppbördssiffran för de sju första av det löpande budgetårets tilländagångna tio månader ligger icke oväsentligt över motsvarande siffra för budgetåret 1936/37, men framgår därav också att den sammanlagda uppbörden för de senaste tre månaderna av innevarande budgetår utvisar en märkbar nedgång. Sålunda uppgick bruttouppbörden av tullmedel för sistförflutna februari, mars och april månader till sammanlagt endast 46.8 miljoner kronor mot 49 miljoner kronor för samma månader i fjol. Den nedgång i tullmedelsinkomsterna, som nu synes hava tagit sin början, torde likväl knappast behöva befaras komma att försiggå i hastigare tempo än att tullmedelsuppbörden skall nästinstundande budgetår komma att ej obetydligt överstiga bruttouppbörden för det senaste såsom högkonjunktur mindre accentuerade budgetåret 1935/36. Med denna utgångspunkt bör bruttouppbörden av tullmedel för budgetåret 1938/39 kunna uppskattas till i runt tal 168 miljoner kronor.

Restitutionerna av tullmedel hava under budgetåret 1936/37 belöpt sig till omkring 10 miljoner kronor. Under juli—april månader av budgetåret 1937/38 hava de, såsom ovan nämnts, uppgått till omkring 8.5 miljoner kronor; och för hela innevarande budgetår kunna de, efter vad förut sagts, beräknas till omkring 10 miljoner kronor. Med hänsyn jämväl till vad ovan anförts beträffande storleken av bruttouppbörden för budgetåret 1938/39 synes beloppet för restitutionerna av tullmedel under sistnämnda budgetår kunna upptagas till 8 miljoner kronor.

Ett belopp av 160 miljoner kronor skulle följaktligen utgöra det nettobelopp, med vilket tullmedel, såvitt nu kan bedömas, torde kunna förväntas inflyta under budgetåret 1938/39. Härvid har bortsetts från sådana å tulluppbörden inverkan större förändringar i gällande tullsatser eller mera genomgripande nya importregleringsåtgärder, som kunna komma att vidtagas.

Med hänsyn till den vikande tendens som tullinkomsterna visat under de senaste månaderna och med tanke jämväl på det ovissa konjunkturläget skulle en nedräkning av tullinkomsterna i enlighet med generaltulldirektörens förslag väl kunna övervägas. När jag likväl förordar, att inkomstiteln uppföres med i statsverkspropositionen angivet belopp — 165 miljoner kronor — sker detta, emedan det ännu icke låter sig bedöma, i vad mån den senaste relativa importminskningen blott är en övergående reaktion efter fjolårets forcering av införseln.

Tobaksskatten lämnade för budgetåret 1936/37 en behållen inkomst av 88.97 miljoner kronor och avkastningen å titeln under innevarande budgetår torde, enligt riksräkenskapsverkets förut åberopade beräkning, bliva cirka 97 miljoner kronor. I en från tobaksmonopolet till mig överlämnad promemoria har anförts, att man — under förutsättning att nu rådande synnerligen gynnsamma konjunktur vad angår handeln med tobaksvaror bleve i huvudsak bestående — vid oförändrade priser och skattesatser syntes kunna beräkna tobaksskatten för budgetåret 1938/39 till omkring 101 miljoner kronor.

I statsverkspropositionen beräknades inkomsten av tobaksskatt till 96 miljoner kronor. På grund av den fortsatta starka utvecklingen av tobaksförsäljningen vill jag i anslutning till tobaksmonopolets uppskattning nu föreslå, att tobaksskatten i riksstaten uppföres med ett förhöjt belopp. Inkomsten synes mig dock icke böra beräknas till mer än 100 miljoner kronor.

Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd undersökning rörande statsverkets inkomster av brännvinstillverkningsskatt, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt maltskatt under budgetåret 1938/39 beräknas ifrågavarande statsinkomster med gällande skattebestämmelser nu komma att inflyta med följande belopp (till jämförelse anföras även de i statsverkspropositionen föreslagna).

	Enligt statsverkspropositionen milj. kr.	Enligt nu verkställd beräkning milj. kr.
Brännvinstillverkningsskatt	17.0	19.0
Omsättnings- och utskänkningskatt	96.0	97.0
Maltskatt	30.0	31.0
Summa	143.0	147.0.

Mot denna beräkning har jag icke funnit anledning till annan erinran än att maltskatten synes mig böra beräknas till oförändrat belopp. De båda övriga här nämnda inkomstitlarna torde sålunda i riksstatsförslaget få upptagas i enlighet med den nya uppskattningen.

Ett av generaltulldirektören framlagt förslag om nedsättning av den beräknade inkomsten av fyr- och båkmedel med 0.5 miljon kronor finner

jag mig — med hänsyn till inkomsttitelns konjunkturkänslighet — böra biträda.

I statsverkspropositionen har under titeln bidrag från folkpensioneringsfonden upptagits ett belopp av 46.5 miljoner kronor. Till grund för denna beräkning låg en inom pensionsstyrelsen upprättad, den 30 september 1937 dagtecknad promemoria av följande innehåll:

Folkpensioneringsfonden uppgick den 30 juni 1937 till 747 miljoner kronor och kommer alltså att den 30 juni 1938 uppgå till 767 miljoner kronor.

Vad ränteavkastningen beträffar, utgjorde densamma å pensionsförsäkringsfonden budgetåret 1934/35 4.47 % och budgetåret 1935/36 4.32 % samt budgetåret 1936/37 c:a 4.14 %. I anledning härav torde det vara tillrådligt att för budgetåret 1938/39 räkna med en ränta å högst 3.85 %, vilket skulle giva en ränteavkastning under budgetåret ifråga av 29.5 miljoner kronor. Använder man vidare den uppskattning av inflytande pensionsavgifter, som återfinnes å sid. 192 i prop. nr 217 till 1935 års riksdag — 36 miljoner kronor för år 1937 och 38 miljoner kronor för 1940 —, skulle man för budgetåret 1938/39 kunna räkna med ett avgiftsbelopp av 37 miljoner kronor.

Sammanlagt skulle sålunda folkpensioneringsfonden under budgetåret 1938/39 komma att tillföras 66.5 miljoner kronor i räntor och pensionsavgifter. Då härav 20 miljoner kronor skall användas till fondökning, skulle till statsverket kunna inlevereras 46.5 miljoner kronor, således något mera än vad som beräknades för budgetåret 1937/38.

Sedan riksräkenskapsverket i sin i det föregående omförmälda utredning angående utfallet av statsregleringen för budgetåret 1937/38 uppgivit, att den behållna intäkten å ifrågavarande titel för detta budgetår skulle bli omkring 53 miljoner kronor eller cirka 7 miljoner kronor mera än som beräknats i riksstaten, begärde jag hos t. f. chefen för pensionsstyrelsen uppgift å det belopp, med vilket bidrag från folkpensioneringsfonden, såvitt nu kunde bedömas, beräknades inflyta under budgetåret 1938/39.

Till svar härå har jag mottagit en promemoria, i vilken, efter erinran om förutnämnda, i promemorian den 30 september 1937 framlagda beräkning, vidare anförts följande:

Någon ändring i storleken av de i nämnda promemoria gjorda beräkningarna av ränteavkastningen å folkpensioneringsfonden synes icke behöva vidtagas.

Det beräknade pensionsavgiftsbeloppet, 37 miljoner kronor, torde däremot kunna ökas. Enligt verkställda beräkningar väntas under budgetåret 1937/38 komma att i avgifter inflyta omkring 43 miljoner kronor. I nämnda belopp ingår emellertid omkring 1.5 miljon kronor, utgörande jämlikt 14 § 6:e stycket pensionsförsäkringslagen av kommunerna inlevererade belopp, varför beloppet pensionsavgifter, erlagda av de avgiftspliktiga, kan uppskattas till omkring 41.5 miljoner kronor.

På grund av konjunkturförbättringen torde 1937 års taxerade inkomster troligen vara större än 1936 års, varför det för 1938 påförda avgiftsbeloppet sannolikt blir något större än det avgiftsbelopp, som påförts för år 1937. Vidare kan avgiftsdrivningen förväntas visa bättre resultat, detta även på grund därav att respittiden för pensionsavgifternas erläggande numera borttagits. Även om man tar i betraktande, att en eventuell nedgång i konjunkturen kan komma att inverka oförmånligt på betalningsresultatet, torde man dock kunna förvänta, att under budgetåret 1938/39 ett avgiftsbelopp kommer

att inflyta, som med sannolikhet icke understiger det belopp, som för innevarande budgetår beräknats erlagt av de avgiftspliktiga, 41.5 miljoner kronor. Då motsvarande avgiftsbelopp i den nyssnämnda promemorian upptagits till 37 miljoner kronor, skulle man sålunda kunna räkna med en inleverering från folkpensioneringsfonden, som med 4.5 miljoner kronor överstiger det ovan angivna, i promemorian beräknade beloppet, 46.5 miljoner kronor.

Från folkpensioneringsfonden kan alltså under budgetåret 1938/39 beräknas kunna till statsverket inlevereras 51 miljoner kronor.

Enligt de uppgifter som pensionsstyrelsen numera lämnat bör under titeln bidrag från folkpensioneringsfonden — vars utfall under budgetåret 1937/38 av verket underskattats med ej mindre än 7 miljoner kronor — för nästföljande budgetår beräknas en inkomst som med 4.5 miljoner kronor överstiger den i statsverkspropositionen föreslagna. Jag förordar i enlighet härmed, att titeln i riksstaten för budgetåret 1938/39 uppföres med 51 miljoner kronor.

I en av chefen för telegrafverket till mig ingiven promemoria anföres rörande överskottet å telegrafverkets rörelse för nästföljande budgetår följande.

Telegrafstyrelsen beräknade i sin skrivelse den 12 november 1937 överskottet å telegrafverkets rörelse för budgetåret 1938/39 till 34,000,000 kronor. Riksräkenskapsverket upptog i sin inkomstberäkning motsvarande belopp till 35,000,000 kronor, och Kungl. Maj:t höjde sedermera i statsverkspropositionen beloppet ytterligare till 36,000,000 kronor.

De för budgetåret 1937/38 inleverade överskottsmedlen hava uppgått till 32,582,703 kronor eller således ungefär samma belopp, som telegrafstyrelsen — på sätt framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 324 (sid. 16) till 1937 års riksdag — hade beräknat. Ehuru väl telegrafverkets viktigaste inkomstgrenar ännu så länge utvisa en icke obetydlig stegring, förefaller det mig, särskilt i betraktande av att även driftkostnaderna stegras avsevärt, ganska osannolikt, att till budgetåret 1938/39 skall ernås en så betydande ökning av överskottsmedlen, som förutsatts i statsverkspropositionen, nämligen med nära 3.5 miljoner kronor. Nuvarande osäkra konjunkturläge torde icke heller motivera denna enligt min uppfattning optimistiska beräkning. Härtill kommer, att vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 167 till årets riksdag, avseende kompensation retroaktivt från den 1 januari 1937 åt arbetare i statens tjänst för familjepensionsavdrag, komma telegrafverkets driftkostnader under budgetåret 1938/39 att belastas med 500,000—600,000 kronor av det totala kompensationsbeloppet å c:a 800,000 kronor. Å andra sidan torde telegrafstyrelsen, med den uppläggning av förslaget till beredskapsstat, som innehålles i Kungl. Maj:ts proposition nr 275 till årets riksdag, icke finna anledning vidhålla sin i skrivelse till chefen för kommunikationsdepartementet framförda avsikt att föreslå ökning av avsättningarna till förnyelsefonden för genomförande av det utvidgade programmet till förbättring av telefonförhållandena på landsbygden.

Vid övervägande av alla inverkanse faktorer kommer jag därför till den slutsatsen, att för budgetåret 1938/39 icke torde kunna påräknas inleverering till statsverket från telegrafverket av högre belopp än telegrafstyrelsen i sin skrivelse den 12 november 1937 beräknat eller 34,000,000 kronor.

Av chefen för telegrafverket åberopade omständigheter — jag avser närmast den förutsedda driftkostnadsökningen — synas mig föranleda, att inkomsten

under ifrågavarande titel i riksstatsförslaget uppföres med 35 miljoner kronor eller med 1 miljon kronor mindre än som förordats i statsverkspropositionen.

I statsverkspropositionen upptogs den behållna inkomsten av statens järnvägar för budgetåret 1938/39 i enlighet med en av järnvägsstyrelsen verkställd beräkning till 31 miljoner kronor. Chefen för statens järnvägar har nu i en till mig ingiven promemoria uppskattat inkomsten ifråga till samma belopp som i statsverkspropositionen samt till motivering härför anfört i huvudsak följande.

Vid verkställandet av den beräkning som låg till grund för det tidigare förslaget, att överskottet av statens järnvägar skulle för budgetåret 1938/39 upptagas till 31 miljoner kronor, hade styrelsen att tillgå i viss mån preliminära uppgifter enligt bokföringen rörande inkomsternas och utgifternas storlek t. o. m. oktober 1937. Resultat föreligga nu för ytterligare fem månader fram t. o. m. mars 1938. I nedanstående tablå belyses utvecklingen av person- och godstrafikinkomsterna under de senaste kända sex månaderna.

	Persontrafik			Godstrafik		
	Beräknade	Verkliga	Skillnad	Beräknade	Verkliga	Skillnad
	T u s e n t a l k r o n o r					
Oktober 1937	6,020	6,051	+ 31	10,620	10,717	+ 97
November 1937	5,110	5,149	+ 39	9,910	10,126	+ 216
December 1937	7,680	7,783	+ 103	9,410	9,682	+ 272
Januari 1938	5,660	5,844	+ 184	7,990	8,355	+ 365
Februari 1938	4,860	5,104	+ 244	8,790	8,811	+ 21
Mars 1938	5,480	6,180	+ 700	9,600	9,792	+ 192
Summa	34,810	36,111	+ 1,301	56,320	57,483	+ 1,163

De ovan som beräknade angivna beloppen motsvara den tidigare för år 1938 och budgetåret 1938/39 antagna trafikomfattningen, vilken i sin tur ungefär motsvarar den för år 1937 genomsnittliga. Föreliggande nya månadsresultat visa alltså, att den faktiska utvecklingen blivit något gynnsammare än den antagna. Detta gäller även i fråga om lapplandsmalmen, beträffande vilket trafikslag nämnda förhållande emellertid i förevarande sammanhang är utan större betydelse, då ökningen i huvudsak endast påverkar det för täckning av framtida underskott reserverade beloppet.

Denna fortsatta stegring av person- och godstrafikinkomsterna synes emellertid enligt järnvägsstyrelsens mening ej motivera något gynnsammare antagande i fråga om de för budgetåret 1938/39 beräknade inkomsterna än det i förenämnda skrivelse gjorda. Beaktas måste nämligen, att de av järnvägsstyrelsen i denna skrivelse antydda förtecknen till ett eventuellt omslag i den allmänna ekonomiska konjunkturen blivit allt fler och allt tydligare märkbara.

Med hänsyn till det ovan anförda och med hänvisning till vad järnvägsstyrelsen i nyss berörda sammanhang framhållit beträffande de ovissa utsikterna för framtiden anser styrelsen alltså, trots det senaste halvårets

gynnsamma resultat, fog icke finnas för att för instundande budgetår räkna med högre inkomster än de i förenämnda skrivelse föreslagna. Då direkta tecken på en avmattning i trafikrörelsen saknas, vill styrelsen å andra sidan ej föreslå någon sänkning av den tidigare beräknade bruttoinkomsten.

Vad därefter angår utgifterna, synas hittills kända månadssiffror ge vid handen, att dessa i stort sett torde komma att överensstämma med 1938 års kostnadsstatssiffror, vilka lågo till grund för det i förenämnda förslag angivna driftöverskottet. Framhållas må att nyssnämnda driftkostnadsstat är uppgjord med utgångspunkt bl. a. från en levnadskostnadsindex av 166. Såvida härefter icke några nämnvärda ändringar inträda i fråga om de för statens järnvägars driftkostnadsnivå avgörande lönerna och varupriserna synas alltså icke heller i fråga om utgifterna skäl finnas att frångå tidigare meddelade uppgifter.

Vid anmälan av förslaget till inkomstberäkning i statsverkspropositionen anförde jag rörande järnvägsstyrelsens uppskattning av överskottet till 31 miljoner kronor, att denna beräkning framstode som försiktig, i så måtto som hänsyn icke tagits till möjlig fraktökning å malmbanan enligt bestämmelserna i § 13 mom. 2 i 1927 års malmavtal. Med hänsyn till inkomsttitelns konjunkturkänslighet syntes mig dock anledning föreligga att räkna med en viss säkerhetsmarginal.

Den åberopade bestämmelsen i 1927 års malmavtal stadgar i huvudsak, att malmbolaget såsom fraktökning för varje under ett bokslutsår från Narvik eller Svartön bortfraktad ton malm skall erlægga en femtedel av det belopp varmed medelförsäljningspriset må hava överskjutit 16 kronor 75 öre. Bestämmelsen skall tillämpas första gången nu löpande bokslutsår. Enligt föreliggande uppgifter kan numera med relativ visshet antagas, att statens järnvägar med stöd av denna bestämmelse kommer att tillföras en inkomst på åtminstone 4 miljoner kronor utöver den tidigare beräknade. Jag förordar i anledning härav och med stöd i övrigt av den nya uppskattning som verkställt inom järnvägsstyrelsen, att överskottet av statens järnvägar i riksstatsförslaget uppföres med ett till 35 miljoner kronor förhöjt belopp.

Domänverkets överskott har i statsverkspropositionen upptagits till 12 miljoner kronor.

I en av verkets chef till mig överlämnad promemoria anföres nu rörande beräkningen av detta överskott följande:

I sitt den 29 november 1937 avgivna generalförslag för år 1938 uppskattade domänstyrelsen överskottet av domänverkets verksamhet under sistnämnda år till 12 miljoner kronor. Sedan dess ha emellertid konjunkturerna för skogsindustriens produkter avsevärt försämrats. Vidare måste beaktas, att arbetslönerna inom skogsbruket betydligt stegrats. Nedgången för 1938 neutraliseras å andra sidan därav, att under 1937 avslutats en del stora kontrakt om leverans under 1938 till de höga försäljningspriser, som gällde under 1937. Med beaktande av alla dessa på domänverkets resultat för 1938 inverkan omständigheter, uppskattas numera överskottet för 1938 till 9 miljoner kronor att inlevereras under budgetåret 1938/39.

I sin i det föregående refererade skrivelse den 29 april 1938 har riksräkenskapsverket ingått på frågan om domänverkets lagerbokföring och dess betydelse för vinstberäkningen. Domänstyrelsen har i bokslutet för kalender-

året 1937 skrivit upp hela virkeslagret till självkostnadsvärde. Domänverkets överskott för kalenderåret 1937 har till följd därav höjts till 24.41 miljoner kronor. Av överskottet har emellertid styrelsen reserverat 7.51 miljoner kronor genom att överföra detta belopp till ett nyupplagt lagerregleringskonto. Den för inleverering disponibla vinsten skulle alltså uppgå till 16.90 miljoner kronor.

Tillkomsten av nämnda konto medför tydligen, att för framtiden en viss del av överskottet reserveras och disponeras såsom rörelsekapital. Riksräkenskapsverket vill för sin del ifrågasätta, om ej ett sådant rörelsekapital borde anvisas över riksstaten och av lånemedel. Om en sådan kapitalökning skedde genom anslag å tilläggsstaten för innevarande budgetår, kunde hela den av domänstyrelsen bokförda vinsten å 24.41 miljoner kronor inlevereras till statsverket.

Frågan om domänverkets bokföringsprinciper har under senare år i olika sammanhang varit föremål för statsmakternas prövning. Senast har den behandlats av riksdagens år 1937 församlade revisorer samt i statsutskottets över deras berättelse avgivna utlåtande. Förslaget om uppläggande av ett lagerregleringskonto torde vara avsett att tillgodose å ena sidan det av revisorerna framförda önskemålet, att virkeslagret konsekvent skall bokföras till självkostnadspris, å andra sidan de vinstutjämnings- och likviditetsintressen, som föranlett att ett normallager ansetts böra bokföras till nedskrivet värde (jfr 1938 års statsverksproposition, Inkomsterna sid. 51).

Skäl synas mig tala för att lagerbokföringen vid domänverket ordnas efter de principer som tillämpats av styrelsen i bokslutet för år 1937 men med de modifikationer som förordats av riksräkenskapsverket. Jag är dock icke beredd att nu taga slutlig ställning till spørsmålet och kan alltså icke tillstyrka, att ett investeringsanslag till lagerregleringskonto under domänfonden äskas av årets riksdag. Under sådana förhållanden bör överskottet för sistförflutna kalenderår upptagas på sätt som skett i riksräkenskapsverkets beräkning av budgetutfallet och domänstyrelsens uppskattning av det överskott, som kan inflyta av löpande kalenderårs rörelse, godtagas.

Jag föreslår sålunda, att domänverkets överskott i riksstatsförslaget upptages med 9 miljoner kronor.

I statsverkspropositionen har överskottet å s t a t e n s a l l m ä n n a f a s t i g h e t s f o n d beräknats till 8.60 miljoner kronor. Sedan frågorna om utvidgning av redovisningen å fastighetsfonden av nya fastighetskomplex samt om ändrade grunder för avsättning till förnyelsefond blivit slutligt utredda, har — efter en närmare granskning av de utav vederbörande myndigheter verkställda beräkningarna av inkomster och utgifter å fastighetsfondens stat — i propositionen nr 201 framlagts förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1938/39 m. m., därvid föreslagits — med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen — att inkomstiteln statens allmänna fastighetsfond skall i riksstaten för budgetåret 1938/39 upptagas med ett belopp av 8.15 miljoner kronor eller 450,000 kronor mindre än enligt statsverkspropositionen.

I statsverkspropositionen beräknades statens inkomst av Luossavaara—Kiirunavaara Aktiebolag för nästföljande budgetår till 16.5 miljoner kronor, vilket ungefär motsvarade staten tillkommande royalty vid en bortfraktning av 11 miljoner ton malm.

I propositionen nr 248 har Kungl. Maj:t sedermera föreslagit riksdagen att till avsättning till fond för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna för budgetåret 1938/39 anvisa ett anslag av 3 miljoner kronor. Vid anmälan av ifrågavarande förslag anförde jag, att den av fondavsättningen betingade utgiftsökningen borde balanseras genom en uppräknig av statens inkomst av malmbolaget. Därvid avsåg jag, att staten utöver royalty borde av den förväntade vinsten kunna tillföras ett belopp av angivna storleksordning.

Enligt inhämtade uppgifter komma kommunalutskylderna å statens royalty för sistförflutna bokslutsår, vilka belasta inkomsterna för budgetåret 1938/39, att uppgå till i runt tal 2 miljoner kronor.

Med hänvisning till det anförda finner jag mig böra föreslå, att statens inkomst av malmbolaget i riksstatsförslaget uppföres med $(16.5 + 3 - 2 =)$ 17.5 miljoner kronor.

Med avseende å de inkomstitlar som ej här berörts har jag ej ansett skäl föreligga till ändring i tidigare gjorda förslag. Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle å riksstatens inkomstsida ske följande förändringar:

	Ökning miljoner	Minskning kronor
Inkomst- och förmögenhetsskatt	20	
Särskild skatt å förmögenhet	15	
Särskild skatt å aktiebolags inkomst.	21	
Stämpelmedel		2
Fordonsskatt	4.5	
Gummiringsskatt		16.5
Bensinskatt	12	
Tobaksskatt	4	
Brännvinstillverkningskatt	2	
Omsättnings- och utskänkningskatt	1	
Fyr- och båkmedel		0.5
Bidrag från folkpensioneringsfonden	4.5	
Telegrafverket		1
Statens järnvägar	4	
Domänverket		3
Statens allmänna fastighetsfond		0.45
Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag	1	
Säger:	89	23.45,

eller nettoökning 65.55 miljoner kronor.

Hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte — med ändring av i statsverkspropositionen framlagt förslag angående det procenttal av stadgade grundbelopp, varmed inkomst- och förmögenhets-skatt för år 1938 skall utgå — föreslå riksdagen

att — vid bifall till det i propositionen nr 307 framlagda förslaget angående försvarsberedskapens omedelbara stärkan-
de — besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1938
skall utgå med 180 procent av de i 18 § i förordningen om
statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbe-
loppen.

Vidare hemställer jag, att Kungl. Maj:t — med ändring av i statsverks-
propositionen framlagda förslag såvitt avser upptagande å riksstaten för
budgetåret 1938/39 av nedan angivna inkomstitlar — måtte

dels föreslå riksdagen att under nyss angiven förutsättning
i nämnda riksstat beräkna dessa inkomstitlar sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevill- ning</i>	kronor 255,000,000
Särskild skatt å förmögenhet, <i>bevill- ning</i>	» 30,000,000;
samt upptaga följande nya inkomstitel: Särskild skatt å aktiebolags inkomst, <i>be- villning</i>	» 21,000,000;

dels ock föreslå riksdagen att i nämnda riksstat beräkna
dessa inkomstitlar sålunda:

Stämpelmedel, <i>bevillning</i>	kronor 65,000,000
Automobilskattemedel:	
a. Fordonsskatt, <i>be- villning</i>	kronor 36,000,000
b. Gummiringsskatt, <i>bevillning</i>	» 1,000,000
c. Bensinskatt, <i>be- villning</i>	» 78,000,000
Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	» 100,000,000
Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i> ..	» 19,000,000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	» 97,000,000
Fyr- och båkmedel	» 3,000,000
Bidrag från folkpensioneringsfonden ..	» 51,000,000

Telegrafverket	kronor	35,000,000
Statens järnvägar	»	35,000,000
Domänverket	»	9,000,000
Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag ..	»	17,500,000.

Jag hemställer slutligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i nedan angivna fonder för budgetåret 1938/39 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

A. Statens affärsverksfonder.

Kommunikationsdepartementet:

<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar</i>	kronor	2,000,000
--	--------	-----------

B. Luftfartsfonden.

Kommunikationsdepartementet:

<i>Inlösen av lån för anläggningar å Bulltofta flygplats</i>	»	360,200
<i>Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten</i>	»	200,000

C. Statens allmänna fastighetsfond.

Justitiedepartementet:

<i>Uppförande av logementsbyggnad vid fångkolonien å Singeshult</i>	»	22,500
<i>Uppförande av säkerhetsanstalt för förvarade och internerade samt ny sinner sjukavdelning inom fångvården</i> ..	»	250,000
<i>Utbyggande av fångvårdens ungdomsanstalt å Skenäs</i>	»	150,000

Utrikesdepartementet:

<i>Inköp av fastighet för beskickningen i Bukarest</i>	»	53,800
--	---	--------

Försvarsdepartementet:

<i>Nybyggnad för marinens myndigheter</i> ..	»	250,000
<i>Nybyggnad för flygvapnets myndigheter</i>	»	125,000
<i>Huvudritningar m. m. för en nybyggnad för de militära högskolorna</i>	»	50,000

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinner sjukhus</i>	»	1,527,400
---	---	-----------

Kungl. Maj:ts proposition nr 321.

<i>Uppförande av nybyggnad åt statens institut för folkhälsan</i>	kronor	100,000
Ecklesiastikdepartementet:		
<i>Till- och ombyggnad av landsarkivet i Göteborg</i>	»	3,000
<i>Om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum m. m.</i>	»	64,600
<i>Uppförande av en byggnad för botaniska institutionen vid universitetet i Uppsala</i>	»	191,000
<i>Uppförande av byggnad för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala</i> ..	»	75,000
<i>Fullföljande av universitetsbibliotekets i Uppsala om- och tillbyggnad m. m.</i> ..	»	20,000
<i>Ändrings- och moderniseringsarbeten i universitetshuset i Uppsala</i>	»	60,000
<i>Uppförande av byggnad för meteorologiska institutionen vid universitetet i Uppsala</i>	»	7,000
<i>Ombyggnads- och installationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid universitetet i Uppsala</i>	»	4,000
<i>Restaurering av vissa delar av gamla kemiska institutionen vid universitetet i Lund m. m.</i>	»	53,500
<i>Nybyggnad för de teoretiska institutionerna m. m. vid karolinska medikokirurgiska institutet</i>	»	140,000
<i>Uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset i Stockholm m. m.</i> ..	»	1,090,500
<i>Nybyggnad för laboratorium för brobyggnad och kommunikationsteknik vid tekniska högskolan i Stockholm</i> ..	»	8,000
<i>Nybyggnad för byggnadsakustiskt laboratorium vid tekniska högskolan i Stockholm</i>	»	3,500
<i>Om- och påbyggnad av bergsskolans lokaler vid tekniska högskolan i Stockholm</i>	»	8,000
<i>Ändringsarbeten i ugnsrummet i tekniska högskolans i Stockholm kemibyggnad</i>	»	2,500
<i>Uppförande av byggnad för fackavdel-</i>		

<i>ningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska högskola</i>	kronor	100,000
<i>Nybyggnad för högre allmänna läroverket i Haparanda</i>	»	90,000
<i>Ny- och tillbyggnadsarbeten vid vissa folk- och småskoleseminarier</i>	»	134,500
<i>Nybyggnad för småskoleseminariet i Haparanda</i>	»	37,500
<i>Uppförande av byggnad vid Gotska Sandöns fyrplats m. m.</i>	»	11,300
Handelsdepartementet:		
<i>Uppförande av byggnad för ett statens hantverksinstitut</i>	»	250,000
<i>Uppförande av byggnader för flygtek-nisk försöksanstalt</i>	»	200,000

D. Statens utlåningsfonder.

Socialdepartementet:		
<i>Lånefonden för lantarbetarbostäder ..</i>	»	50,000
<i>Statens bosättningslånefond</i>	»	750,000
Jordbruksdepartementet:		
<i>Jordbrukets maskinlånefond</i>	»	250,000

E. Fonden för förlag till statsverket.

Försvarsdepartementet:		
<i>Markinköp m. m. för andra medeltunga bombflottiljens förläggning</i>	»	1,000,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Wihlborg.

Beräkning över utfallet av skattebudgetens inkomstitlar under budgetåret 1937/38.

(Verkställd inom riksräkenskapsverket i april 1938.)

	Beräknat för budgetåret 1937/38	Behållen inkomst	Brist, som ersättes av kassafonden	Merinkomst, som tillföres kassafonden
	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster.				
I. Skatter:				
1. Mantalspenningar	1.15	1.18	—	0.03
2. Prästerskapets till statsverket indragna tionde	0.85	0.85	—	—
3. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:				
a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, bevilning	200.00	206.00	—	6.00
b. Särskild skatt å förmögenhet, bevilning	15.00	14.90	0.10	—
c. Extra inkomst- och förmögenhetsskatt, bevilning	27.50	26.60	0.90	—
d. Utjämningskatt, bevilning	12.00	12.80	—	—
e. Utskiftningskatt och ersättningskatt, bevilning	0.25	0.40	—	0.15
f. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, bevilning	0.35	0.27	0.08	—
g. Stämpelmedel, bevilning	65.00	71.00	—	5.70
4. Automobilskattemedel:				
a. Fordonsskatt, bevilning	29.00	32.00	—	—
b. Gummiringsskatt, bevilning	15.00	17.50	—	—
c. Bensinskatt, bevilning	62.00	68.50	—	—
5. Tullar och acciser:				
a. Tullmedel, bevilning	165.00	176.00	—	11.00
b. Accis å silke, bevilning	2.50	2.00	0.50	—
c. Accis å margarin och vissa andra fettvaror, bevilning	15.00	22.50	—	—
d. Tobaksskatt, bevilning	92.00	97.00	—	5.00
e. Brännvinstillverkningsskatt, bevilning	15.00	18.60	—	3.60
f. Rusdrycksförsäljningsmedel, bevilning:				
α Partihandelsbolag	14.50	18.58	—	4.08
β Detaljhandelsbolag	21.00	21.10	—	0.10
g. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, bevilning ..	93.00	96.00	—	3.00
h. Maltskatt, bevilning	28.50	30.90	—	2.40
Säger för skatter	874.60	934.68	1.58	41.06
II. Uppbörd i statens verksamhet	51.34	57.55	0.53	2.72
III. Bidrag från folkpensioneringsfonden....	46.00	53.00	—	7.00
IV. Diverse inkomster	12.06	13.16	—	1.05
Säger för egentliga statsinkomster	984.00	1,058.39	2.11	51.83

¹ Därav hälften av lotterivinstskatten, 2.30 milj. kr.

² Inkomstitlar utan kassafondsavräkning beräknas lämna en merinkomst av 4.02 milj. kr.

³ Inkomstitlar utan kassafondsavräkning beräknas lämna en nettomerinkomst av 0.05 milj. kr.

	Beräknat för budgetåret 1937/38	Behållen inkomst	Brist, som ersättes av kassa- fonden	Merinkomst, som till- föres kassa- fonden
	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.
B. Inkomster av statens produktiva fonder.				
I. Statens affärsverksamhet:				
1. Postverket, <i>bevillning</i>	18.00	18.25	—	0.25
2. Telegrafverket	34.00	32.58	1.42	—
3. Statens järnvägar	30.00	37.22	—	7.22
4. Statens vattenfallsverk	21.00	21.63	—	0.63
5. Domänverket	15.50	16.90	—	1.40
6. Statens reproduktionsanstalt	0.03	0.03	—	—
Säger för statens affärsverksamhet	118.53	126.61	1.42	9.50
II. Statens allmänna fastighetsfond	7.90	8.00	—	0.10
III. Fonden för statens aktier:				
1. Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag	13.50	13.00	0.50	—
2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopo- let	1.60	1.60	—	—
3. Aktiebolaget Jordbrukarbanken	0.20	—	0.20	—
4. Aktiebolaget Aerotransport	0.10	—	0.10	—
5. Svenska spannmålsaktiebolaget	0.20	0.20	—	—
Säger för fonden för statens aktier	15.60	14.80	0.80	—
IV. Statens utlåningsfonder	13.92	14.00	0.31	0.39
V. Statsverkets fond av rusdrycksmedel ..	0.45	0.75	—	0.30
Säger för inkomster av statens produktiva fonder	156.40	164.16	2.53	10.29
C. Andel i riksbankens vinst	1.00	3.90	—	2.90
Summa för skattebudgetens inkomstitlar	1,141.40	1,226.45	4.64	65.02
			nettomerinkomst 60.38	

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Tablå öfver de i statsverkspropositionen under huvudtiteln B III, Avskrivning av nya kapitalinvesteringar *beräknade* anslag, med angivande i förekommande fall av de ändringar och tillägg beträffande nämnda huvudtitel, vilka förmedlas av förslag i särskilda till riksdagen avlätna propositioner.

(Upprättad inom finansdepartementet.)

Anslagsrubrik	Anslagsbelopp		Ökning(+), minskning (-)	Anm.
	enligt statsverks- proposi- tionen	med hän- syn till sär- skild pro- position		
	Kronor	Kronor	Kronor	
A. Statens affärsverksfonder.				
Kommunikationsdepartementet:				
2 Försvarsberedskap vid statens järnvägar (I: C: 8), <i>reservationsanslag</i>	*2,000,000	2,000,000	—	Jfr prop. nr 54.
B. Luftfartsfonden.				
Kommunikationsdepartementet:				
Inlösen av lån för anläggningar å Bulltofta flygplats, <i>reservationsanslag</i>	—	360,200	+ 360,200	Jfr prop. nr 264.
Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	—	200,000	+ 200,000	Jfr prop. nr 264.
C. Statens allmänna fastighetsfond.				
Justitiedepartementet:				
1 Uppförande av logementsbyggnad vid fångkolonien å Singehult (III: 1), <i>reservationsanslag</i> ..	*22,500	22,500	—	Jfr prop. nr 199.
2 Uppförande av säkerhetsanstalt för förvarade och internerade samt ny sinnessjukavdelning inom fångvården (III: 2), <i>reservationsanslag</i>	*250,000	250,000	—	Jfr prop. nr 199 och 220.
Utbyggande av fångvårdens ungdomsanstalt å Skenäs, <i>reservationsanslag</i>	—	150,000	+ 150,000	Jfr prop. nr 199 och 313.
Utrikesdepartementet:				
3 Inköp av fastighet för beskickningen i Bukarest (III: 3), <i>reservationsanslag</i>	*59,000	53,800	-5,200	Jfr prop. nr 199. Å markvärdet, 80,000 kr., beräknas icke avskrivning.
5 Uppförande av ny byggnad för beskickningen i Tokio (III: 5), <i>reservationsanslag</i>	*75,000	—	-75,000	Jfr prop. nr 199 och skr. nr 283.
Försvarsdepartementet:				
Nybyggnad för marinens myndigheter, <i>reservationsanslag</i>	—	250,000	+ 250,000	Jfr prop. nr 199 och 315.
Nybyggnad för flygvapnets myndigheter, <i>reservationsanslag</i>	—	125,000	+ 125,000	Jfr prop. nr 199 och 315.

* Beräknat belopp.

Anslagsrubrik	Anslagsbelopp		Ökning(+), minskning(-)	Anm.
	enligt statsverks- proposi- tionen	med hän- syn till sär- skild pro- position		
	Kronor	Kronor	Kronor	
Huvudritningar m. m. för en nybyggnad för de militära högskolorna, <i>reservationsanslag</i>	—	50,000	+ 50,000	Jfr prop. nr 199 och 315.
Socialdepartementet:				
6 Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus (III:6), <i>reservationsanslag</i>	*1,400,000	1,527,400	+ 127,400	Jfr prop. nr 176 och 199.
7 Uppförande av nybyggnad åt statens institut för folkhälsan (III:7), <i>reservationsanslag</i>	*50,000	100,000	+ 50,000	Jfr prop. nr 139 och 199.
Ecklesiastikdepartementet:				
11 Till- och ombyggnad av landsarkivet i Göteborg (III: 12), <i>reservationsanslag</i>	*3,000	3,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
12 Om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum m. m. (III: 13), <i>reservationsanslag</i>	*51,700	64,600	+ 12,900	Jfr prop. nr 199.
15 Uppförande av en byggnad för botaniska institutionen vid universitetet i Uppsala (III: 16), <i>reservationsanslag</i>	*191,000	191,000	—	Jfr prop. nr 199.
17 Uppförande av byggnad för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala (III: 18), <i>reservationsanslag</i>	*75,000	75,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
18 Införande av oljeeldning i rasbiologiska institutet (III: 19), <i>reservationsanslag</i>	*3,000	—	-3,000	Jfr prop. nr 159 och 199.
19 Fullföljande av universitetsbibliotekets i Uppsala om- och tillbyggnad m. m. (III: 20), <i>reservationsanslag</i>	*20,000	20,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
20 Ändrings- och moderniseringsarbeten i universitetshuset i Uppsala (III: 21), <i>reservationsanslag</i>	*60,000	60,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
21 Uppförande av byggnad för meteorologiska institutionen vid universitetet i Uppsala (III: 22), <i>reservationsanslag</i>	*7,000	7,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
22 Ombyggnads- och installationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid universitetet i Uppsala (III: 23), <i>reservationsanslag</i>	*4,000	4,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
24 Restaurering av vissa delar av gamla kemiska institutionen vid universitet i Lund m. m. (III: 25), <i>reservationsanslag</i>	*50,000	53,500	+ 3,500	Jfr prop. nr 199 och 277.
25 Nybyggnad för de teoretiska institutionerna m. m. vid karolinska mediko-kirurgiska institutet (III: 26), <i>reservationsanslag</i>	*140,000	140,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.

* Beräknat belopp.

	Anslagsrubrik	Anslagsbelopp		Ökning(+), minskning(-)	Anm.
		enligt statsverks- proposi- tionen	med hän- syn till sär- skild pro- position		
		Kronor	Kronor	Kronor	
26	Uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset i Stockholm m. m. (III: 27), <i>reservationsanslag</i>	*1,090,500	1,090,500	—	Jfr prop. nr 199.
28	Nybyggnad för laboratorium för brobyggnad och kommunikationsteknik vid tekniska högskolan i Stockholm (III: 29), <i>reservationsanslag</i>	*8,000	8,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
29	Nybyggnad för byggnadsakustiskt laboratorium vid tekniska högskolan i Stockholm (III: 30), <i>reservationsanslag</i>	*3,500	3,500	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
30	Om- och påbyggnad av bergsskolans lokaler vid tekniska högskolan i Stockholm (III: 31), <i>reservationsanslag</i>	*8,000	8,000	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
31	Ändringsarbeten i ugnrummet i tekniska högskolans i Stockholm kemibyggnad (III: 32), <i>reservationsanslag</i>	*2,500	2,500	—	Jfr prop. nr 199 och 277.
32	Uppförande av byggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska högskola (III: 34), <i>reservationsanslag</i>	*100,000	100,000	—	Jfr prop. nr 199.
34	Nybyggnad för högre allmänna läroverket i Haparanda (III: 36), <i>reservationsanslag</i>	*180,000	90,000	—90,000	Jfr prop. nr 199.
35	Ny- och tillbyggnadsarbeten vid vissa folk- och småskoleseminarier (III: 37), <i>reservationsanslag</i>	*226,500	134,500	—92,000	Jfr prop. nr 199.
37	Nybyggnad för småskoleseminariet i Haparanda (III: 39), <i>reservationsanslag</i>	*75,000	37,500	—37,500	Jfr prop. nr 199.
38	Uppförande av byggnad vid Gotska Sandöns fyrplats m. m. (III: 40), <i>reservationsanslag</i>	*22,500	11,300	—11,200	Jfr prop. nr 199.
	Handelsdepartementet:				
45	Uppförande av byggnad för ett statens hantverksinstitut (III: 47), <i>reservationsanslag</i>	*250,000	250,000	—	Jfr prop. nr 199.
47	Uppförande av byggnader för flygteknisk försöksanstalt (III: 49), <i>reservationsanslag</i>	*200,000	200,000	—	Jfr prop. nr 56 och 199.
	D. Statens utlåningsfonder.				
	Socialdepartementet:				
1	Lånefonden för lantarbetarbostäder (IV: 3), <i>reservationsanslag</i> ..	*50,000	50,000	—	Jfr prop. nr 190.
2	Lånefonden för anordnande av hem för äldre och änkor (IV: 4), <i>reservationsanslag</i>	*100,000	—	—100,000	Jfr prop. nr 190.

* Beräknat belopp.

Anslagsrubrik	Anslagsbelopp		Ökning(+), minskning(-)	Anm.
	enligt statsverks- proposi- tionen	med hän- syn till sär- skild pro- position		
	Kronor	Kronor	Kronor	
3. Statens bosättningslånefond(IV:5), <i>reservationsanslag</i>	*750,000	750,000	—	Jfr prop. nr 150.
Jordbruksdepartementet: 9 Jordbrukets maskinlånefond, <i>re- servationsanslag</i>	*620,000	250,000	-370,000	Jfr prop. nr 217.
E. Fonden för förlag till statsverket.				
Försvarsdepartementet: Markinköp m. m. för andra medeltunga bombflottiljens för- läggning, <i>reservationsanslag</i>	—	1,000,000	+1,000,000	Jfr prop. nr 314.
	Nettoökning		1,545,100	

* Beräknat belopp.